

אפיף ושות' אפיק

אפיף ושות', עורכי דין ונוטריון
AFIK & CO. ATTORNEYS AND NOTARY

גיליון 16, 19 פברואר, 2009

הגיליון המקצועי הדו שבועי של אפיף ושות', עורכי דין ונוטריון
דניאל פריש 3 תל אביב, קומה 25, טלפון 03-609.3.609 פקס 03-609.5.609

תוכן עניינים

1. מאמר: אי ידיעת דיני ההגבלים העסקיים אינה פוטרת מאחריות

מצ"ב מאמר בנושא הגבלים עסקיים, אחד מתחומי ההתמחות של משרדנו. ראש מחלקת ליטיגציה של משרדנו, עו"ד שלומי תורג'מן מלמד תחום זה ומשרדנו מלווה מספר חברות באופן שוטף בתחום ההגבלים העסקיים, לרבות בבניית תכנית אכיפה פנימית ויישומה. המאמר פורסם היום במגזין "מכרזים" ובאתר האינטרנט של יפעת מכרזים, בו ניתן לראות גם מאמרים אחרים של משרדנו:

<http://www.iprojects.co.il/Tenders/new/expert.asp?Expertid=12>

2. החלטות שיפוטיות מהתקופה האחרונה

א. זכאות מתווך עסקי לדמי תיווך והגדרת מיזם משותף (ע"א 5876/06 אינטגרציה אנכית בע"מ נ' ראדא תעשיות אלקטרוניקה בע"מ, 4.2.2009)

בין הצדדים נחתם הסכם תיווך בו התובעת זכאית לדמי תיווך או עמלות על חתימה של חוזים מסוימים בין הנתבעת לבין צדדים שלישיים, בין בתקופת ההסכם ובין בתקופה של שנתיים לאחר מכן. בין הנתבעת לצד שלישי נכרת חוזה שאינו מסוג החוזים אשר פורטו בהסכם ואף ללא מעורבות של התובעת בהליך ההתקשרות (הסכם התיווך צפה עסקת השקעה ובסופו של דבר נכרתה עסקת שירותים). בבית המשפט העליון עלתה שאלת משמעות המושג "מיזם משותף", באשר הסכם התיווך התייחס גם למושג זה. בית המשפט העליון קבע כי "על מנת שהתארגנות עסקית תהווה "מיזם משותף", צריכה ההתארגנות להיות בחוזה, מפורש או משתמע, המעיד על כוונת הצדדים (שניים או יותר) לשתף פעולה באשר ליוזמה עסקית מוגדרת להשגת מטרה משותפת (השאת רווחים או ייצור משותף של מוצר או מתקן), שבמסגרתה מתקיים ביניהם שיתוף משאבים (הון, ידע או כישורים); מתקיימת שליטה משותפת על ניהול המיזם (אם כי אין הכוונה בהכרח ובכל מקרה לאחוזי שליטה שווים במיזם); וקיימת חלוקת רווחים והפסדים בין הצדדים למיזם". בהתאם לכך קבע כי הסכם השירות והתמיכה אינו מיזם משותף. קביעה חשובה לא פחות של בית המשפט העליון היא כי, בעוד שחוק התיווך במקרקעין לא חל על עסקאות של תיווך עסקי, "ניתן ככלל להחיל על כל סוגי התיווך (למעט תיווך במקרקעין עליו חל עתה חוק המתווכים במקרקעין) מתווה-מסגרת כללי לפיו נדרש מתווך להוכיח התקיימותם של שני תנאים עיקריים בתובעו דמי תיווך: (א) קיומו של הסכם תיווך, מפורש או משתמע (ב) היותו הגורם היעיל לקשירת העסקה (מתווה דומה נקבע בפסיקתו של בית משפט זה, בעיקר לגבי מתווכים במקרקעין". לגבי תנאי (ב), קבע בית המשפט העליון שהסכם התיווך יכול לקבוע אחרת, אך ככל שהסכם התיווך מדבר על דמי הצלחה, תנאי ב' הוא הכרחי.

פסק דין זה מוכיח שוב את חשיבות הליווי המשפטי השוטף גם בעסקאות הנראות פשוטות למדי כעסקאות תיווך. מחלקת המיזוגים והרכישות של משרדנו בראשות עו"ד דורון אפיק מלווה באופן שוטף עשרות עסקאות בשנה ואף יותר ולעתים מלווה ליווי שוטף גם את המתווכים בעסקאות, דבר המומלץ לאור פסק הדין האמור.

ב. הרמת מסך בפירוק חברה בגין חביונות מס (תא י-ם) 2063/00 רו"ח איתן השחר, מפרק עמותת "הפועל" ירושלים – כדור-סל נ' הסתדרות העובדים הכללית החדשה ואח', 4.2.2009)

מפרק העמותה, אשר נכנסה לפירוק על פי בקשת מס ההכנסה בגין חוב גבוה, תבע את הסתדרות העובדים בטענה כי שני הגופים נהלו מאז ומתמיד כגוף אחד, ללא הפרדה ממשית ביניהם. בית המשפט המחוזי דן בתובענה בתוך המסגרת הנורמטיבית של דיני הרמת המסך בין חברות באשכול חברות וקבע, כי על אף שבוססה בחלקה טענה לכאורית של יכולת שליטת הסתדרות בעמותה ברמת מסמכי ההתאגדות אשר קבעו זכויות וטו, זכויות מינוי מנהלים וזכויות הצבעה שונות, לא הוכח כי שליטה ב"כוח" זו מומשה הלכה למעשה. בית המשפט המחוזי ייחס מידה ניכרת של חשיבות לעובדה כי שני הגופים נהלו כיחידות כלכליות נפרדות ונהגו הפרדה רכושית ופיננסית מלאה, על אף העובדה כי העמותה זכתה לתקצוב מאת הסתדרות, אשר היווה חלק מתקציבה.

פסק דין זה מלמד על מקצת השיקולים אותם ישקול בית המשפט בבואו להחליט בדבר חבות חברות קשורות לחובות חברה מתפרקת ויש בה בכדי להדגיש את אופני הניהול הראויים עליהם יש לעמוד בכדי לקיים הפרדה מספקת אשר תמנע חיובים חברות באשכול בחובות החברה המתפרקת.

עו"ד אייל רעני, עו"ד בכיר במשרדנו, המתמחה הן בדיני חברות ופירוקים והן בדיני המסים, הינו בעל ניסיון רב בתחום ועבד שנתיים במכון למיסים.

ג. בטלות חוזה של עירייה אשר אינו עומד בדרישות הצורה וחובת השבה במקרה כזה (רע"א 10565/07 עיריית עיר הכרמל נ' עו"ד זכי כמאל ואח' 17.2.2009)

לפני שבועיים פרסמנו בתפוצה המשרדית את פסק הדין בעניין בית הרכב בו קבע בית המשפט העליון, כי הסכם בין המערערת לבין העירייה אכן חסר תוקף בהעדר חתימת ראש העירייה עליו כנדרש על פי חוק אך בנסיבות המקרה אין חובה למערערת להשיב לעירייה את כל הכספים אשר זכתה בהם על פי ההנחה בשכירות אשרנקבעה בהסכם.

בפסק דין זה מהשבוע חוזר בית המשפט העליון על ההלכה, כי בהעדר קיום הדרישות הצורניות של החוק (חתימת ראש המועצה, גזבר, מזכיר, חשב מלווה או כל דרישה אחרת שבחוק) אין תוקף להסכם, אולם גם במקרה זה זיכה בית המשפט את התובע בסכומים באשר קבע כי אף אם ההסכם אינו חוקי, רשאי בית המשפט לחייב את הצד שכנגד לקיים את חיוביו.

חשוב לשים לב כי בהתקשרות עם רשויות מקומיות ורשויות המדינה (ובדגש, אם כי לא זה המקרה בפסק הדין, על רשויות המצויות בניהול מיוחד) קיימות דרישות פרוצדוראליות נוקשות לתוקף של הסכמים עם הרשות. חשוב מאוד להיות מלווה ביועץ משפטי המתמחה בתחום זה בכל התקשרות עם רשות מסוג זה. המחלקה המנהלית של משרדנו, המנהלת על ידי עו"ד רנה לפידות, בעלת קרוב ל-20 שנות ניסיון בתחום (ואשר שימשה עד לפני כשנה כמנכ"ל המועצה האזורית חבל מודיעין), מתמחה בין היתר בתחום המכרזים ובתחום המוניציפאלי (בין באשר מדובר ביועץ לרשויות ובין ביועץ כנגד רשויות). באופן פרטני מייצג משרדנו מספר רשויות מקומיות המנהלות על ידי ועדה ממונה – מקרה בו יש לשים דגש רב מתמיד על הפרוצדורות של ההתקשרות מול הרשות.

בברכת סוף שבוע נעים.

רשימת התפוצה של משרד אפיק ושות' מופצת אחת לשבועיים לקהל של קרוב ל-1,500 איש וכוללת פרסומים מקצועיים לקהל הרחב בנושאים משפטיים המעניינים את הקהילה העסקית והינם בתחומים בהם עוסק המשרד. על מנת להצטרף לרשימת התפוצה יש לשלוח מייל לכתובת newsletter@afiklaw.com ובכותרת לכתוב "אנא צרפו אותי לרשימת התפוצה". ניתן להעביר מייל זה לכל אדם ובלבד שלא נעשה בו כל שינוי. אין האמור במייל זה מהווה ייעוץ משפטי ובכל נושא מומלץ לפנות למשרדנו על מנת שהעובדות תיבחנה היטב בטרם תתקבל החלטה כלשהי.